

بررسی سازگاری هوهوبا در مناطق گرمسیری ایران

یداله شجاعی^۱، محمد حسین نامجویان^۲

۱ و ۲- اعضای هیات علمی سازمان پژوهشهای علمی و صنعتی ایران، مرکز شیراز، گروه کشاورزی

هوهوبا با نام علمی *Simmondsia chinensis* بومی صحرای سونورا واقع در جنوب غربی امریکا و شمال مکزیک می باشد. هوهوبا گیاهی است دوپایه، همیشه سبز و به صورت درختچه با عمر بیش از یکصد سال که اراضی خشک و کویری را در مناطق گرمسیری و نیمه گرمسیری پوشش می دهد. هوهوبا می تواند در شرایط سخت و نامساعد طبیعی نظیر خشکی و شوری آب و خاک را تحمل و به حیات و رشد خود ادامه دهد. این گیاه دانه روغنی تولید می نماید که حاوی بیش از ۵۰ درصد روغن با ارزش است و کاربردهای گوناگونی در صنایع مختلف از جمله در صنایع سنگین، داروسازی، بهداشتی و آرایشی دارد.

بمنظور مطالعه و بررسی سازگاری این گیاه، طرحی پژوهشی از سال ۱۳۷۰ در استان بوشهر به اجرا درآمد. جهت انجام این آزمایش قطعه زمینی به مساحت تقریبی ۵۰۰۰ مترمربع که دارای خاکی با بافت سبک بود انتخاب و تعداد ۲۴۰ اصله نهال در ۱۲ ردیف (به فاصله ۴ متر بین ردیف ها و ۲ متر بین بوته ها) کشت گردیده در سال اول آزمایش، کلیه بوته ها بطور یکنواخت هر ۱۵ روز یک بار آبیاری شدند.

از سال دوم آزمایشی با سه تیمار مختلف: دوره های دو، سه، و چهار هفته آبیاری با ۴ تکرار در قالب طرح بلوکهای کامل تصادفی به مدت دو سال به اجراء درآمد و سپس آبیاری نهالها بطور کلی قطع گردید.

از سال ۱۳۷۳ تا ۱۳۷۵ نسبت به آماربرداری میزان رشد بوته ها نظیر متوسط رشد ارتفاع بوته، تعداد شاخه و برگ در تیمارهای مختلف اقدام و نتایج مورد تجزیه و تحلیل آماری قرار گرفت. نتایج آماری نشان داد که میزان رشد در تیمار دور آبیاری سه هفته ای نسبت به دو تیمار دیگر برتری داشت. بطوریکه متوسط رشد ارتفاع بوته ها به ۸۵ سانتیمتر، تعداد شاخه ها به ۴۰ و تعداد برگ ها به ۷۵۰ عدد رسید و لیکن بطور کلی این اختلاف از نظر آماری با سایر تیمارها معنی دار نبود.